

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE en TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 september 2005 betreffende de geografische indeling van watersystemen en de organisatie van het integraal waterbeleid in uitvoering van Titel I van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wat de samenstelling en de opdrachten van de CIW betreft
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Met dit voorontwerp van besluit wordt de samenstelling van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid uitgebreid en de opdrachten ervan geactualiseerd. Taken over droogte en circulair water als onderdeel van integraal waterbeleid worden toegevoegd.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Omgeving

Beleidsvelden: Omgeving en natuur, Klimaat

Bevoegdheden: het leefmilieu en het waterbeleid, de landinrichting en het natuurbehoud

Met dit voorontwerp willen we bijdragen tot het bereiken van de volgende operationele doelstellingen uit de Beleidsnota Omgeving 2019-2024:

- SD3/OD 3 uitvoeren van het Actieplan Droogte en Wateroverlast;
- SD6/OD 1 evolveren naar een efficiëntere governance.

Met dit voorontwerp willen we bijdragen tot het bereiken van de volgende operationele doelstelling uit de Beleidsnota Klimaat 2019-2024: SD4/OD 5 klimaatadaptatie wordt een leidend principe in het integraal waterbeleid.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2020-270 van 10 juli 2020.

De Vlaamse Regering keurde het ontwerp een eerste keer goed op 17 juli 2020 (VR 2020 1707 DOC.0891/2BIS)

Het gezamenlijk advies van SERV, SALV en de Mineraad werd gegeven op 11 september 2020 en gaat in bijlage 2.

////////////////////////////////////

Uit de adviezen blijkt geen aanpassing aan de tekst van het besluit nodig.

Op basis van de beslissing van de Vlaamse Regering van 17 juli 2020 bij de eerste principiële goedkeuring, werd meteen het advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State gevraagd met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973. Dat advies met als volgnummer 68.170/1 werd ontvangen op 12 november 2020. Het advies wordt hierna onder B.2. besproken

Het ontwerp van besluit gaat in bijlage 1.

B.1. Bespreking van het advies van SERV, SALV en Minaraad

In het advies dat Minaraad, SERV en SALV in consensus uitbrachten, wordt niet enkel ingegaan op de in het besluit voorgestelde uitbreiding van de samenstelling en taakstelling van de CIW, maar ook op lopende initiatieven voor de vernieuwing van de CIW-werking, die ruimer gaan dan de voorstellen in dit besluit, maar waarnaar in bijhorende nota verwezen wordt.

1.1. Droogtecommissie

De Raden onderschrijven de analyse dat het ingrijpen bij waterschaarste momenteel “diffuus geregeld” is. De Raden steunden eerder al de verdere uitbouw van de werking van de droogtecommissie binnen de CIW en steunen dan ook de voorliggende formele uitbreiding van het takenpakket van de CIW met de organisatie van de droogtecommissie.

Er wordt akte genomen van het feit dat de Raden de uitbreiding van het takenpakket van de CIW met de organisatie van de droogtecommissie ondersteunen.

1.2. Circulair water

De Raden steunen het voorstel om ook het “coördineren van het beleid over circulair water” toe te voegen aan de opdrachten van de CIW. Dit voorstel is in lijn met de aankondiging dat er binnen de structuur “Vlaanderen Circulair” een specifieke werkagenda rond de waterkringloop wordt opgezet waarbij de CIW, alsook de klankbordgroep van Vlakwa, zullen functioneren als overlegforum met de relevante stakeholders voor afstemming rond circulair watergebruik. De Raden vragen om te verduidelijken hoe de samenwerking met de klankbordgroep van VLAKWA in deze zal opgezet worden. De Minaraad en de SERV publiceerden recent nog aanbevelingen om de potentie die in de circulaire aanpak schuilt, ook daadwerkelijk te realiseren. De Raden menen tenslotte dat deze opdracht impliceert dat de inhoudelijke betrokkenheid van OVAM binnen de CIW verbreed dient te worden: momenteel is er een focus op waterbodembeheer, die aangevuld dient te worden met de relevante elementen uit de circulaire economie.

Antwoord:

Er wordt akte genomen van het feit dat de Raden de uitbreiding van het takenpakket van de CIW met het “coördineren van het beleid over circulair water” ondersteunen.

De organisatie van de governance voor het betrekken van stakeholders bij circulair water krijgt verder vorm via het voorziene vervolgtraject voor Vlaanderen Circulair. De afspraken inzake (verdeling van) taakstelling tussen de CIW en de klankbordgroep van VLAKWA dienen in dit kader verder uitgeklaard te worden.

Gelet op de uitbreiding van de taakstelling van de CIW met het coördineren van het beleid over circulair water, en gelet op de huisvesting binnen OVAM van het multidisciplinaire team dat het partnerschap Vlaanderen Circulair ondersteunt, is een verbreding van de inhoudelijke betrokkenheid van OVAM binnen de CIW naar relevante elementen uit de circulaire economie, een evidentie.

1.3. Beter betrekken van actoren door uitbreiding van de CIW

De Raden steunen de ambitie om een aantal actoren beter te betrekken bij het waterbeleid. Een vertegenwoordiging binnen de CIW kan een stap zijn om de uitvoerende niveaus op een betere manier te betrekken bij de voorbereiding van de plannen, zoals de Raden aanbevolen hebben. De opname van actoren in de CIW zou ook kunnen leiden tot een verbeterde afstemming en een hoger engagement op Vlaams niveau. Toch delen de Raden de bezorgdheid van de Inspectie van Financiën, daar waar die de vraag stelt of een commissie van die omvang voldoende snel en slagkrachtig kan optreden om het beleid daadkrachtig te ondersteunen. De Raden dringen dan ook aan op een evaluatie (zie verder).

Antwoord:

Zoals in het antwoord bij de bedenkingen van IF aangegeven, wordt de CIW-ondersteund door een interne werking die dossiers en beslissingen voor de commissie voorbereidt, en wordt de interne werking momenteel vernieuwd. Meer agile werken was een van de uitgangspunten voor de vernieuwing van de interne werking.

1.4. Extra vertegenwoordiging VMM

De Raden volgen de gemaakte redenering om voor VMM een extra vertegenwoordiger aan te duiden. Ze menen dat een onafhankelijk optredende voorzitter immers een belangrijke meerwaarde kan betekenen.

Er wordt akte genomen van dit standpunt.

1.5. Inhoudelijke betrokkenheid VLM en OVAM

De Raden menen dat inhoudelijke betrokkenheid van de VLM niet beperkt is tot het mestbeleid, maar ook de gebiedsgerichte werking dient te omvatten, die bijdraagt aan verschillende doelstellingen van het integraal waterbeleid, waaronder het mee realiseren van de groenblauwe dooradering. Zoals eerder aangehaald menen de Raden dat de bestaande vertegenwoordiging van OVAM in de CIW verbreed zal moeten worden in het licht van de taakstelling inzake circulair water.

Antwoord:

Aangezien een versterking van de gebiedsgerichte werking voor water een belangrijke focus vormt van de vernieuwde CIW, is het logisch dat VLM ook betrokken wordt in het kader van haar bevoegdheden m.b.t. landinrichting. De motivering voor de opname van de VLM werd in de nota op dit punt aangevuld.

Met betrekking tot de verbrede inhoudelijke betrokkenheid van OVAM wordt verwezen naar punt 1.2.

1.6. Verbeter de werking van de CIW

Veel meer dan van de uitbreiding, verwachten de Raden resultaat van de vernieuwing van de CIW werking, die wordt toegelicht in de nota van de Vlaamse Regering. Deze voorstellen willen een meer projectgerichte werking realiseren en een versterking bekomen van de samenwerking en het overleg met de stakeholders. De Raden vragen dan ook om hier voldoende snelheid mee te maken en om het maatschappelijk middenveld hierbij volwaardig te betrekken. De Raden benadrukken het belang van een verbeterde samenwerking met de stakeholders, zowel op het niveau van de CIW als in de gebiedsgerichte werking. Ze herinneren aan de aanbevelingen die ze gedaan hebben naar aanleiding van de ontwerp waterbeleidsnota aangaande participatie en de versterking van de gebiedsgerichte werking. De Raden werken momenteel samen met de CIW aan de concretisering van de verbeterde samenwerking en zullen zich inzetten om dit proces succesvol af te ronden voor het einde van 2020. De Raden wijzen er ook op dat in het regeerakkoord de rationalisering van het landschap van de onbevaarbare waterlopen binnen hydrografisch logische gehelen wordt aangekondigd. De Raden

menen dat deze rationalisering aangegrepen kan worden om een belangrijke stap voorwaarts te zetten om de complexiteit van de werking van de CIW te verminderen.

Antwoord:

De vernieuwing van de CIW-werking wordt momenteel uitgerold. Voor een aantal prioritaire projecten wordt de projectgerichte werking al in het najaar van 2020 opgestart. Het middenveld zal op verschillende manieren bij de nieuwe CIW-werking betrokken worden. De strategische adviesraden vormen de klankbordgroep. Individuele middenveldorganisaties worden betrokken via gerichte deelname aan projectwerking, gebiedsgerichte werking en/of platformwerking. Daarnaast worden middenveldorganisaties ook betrokken door middel van stakeholderontmoetingsessies. Afspraken over de samenwerking worden vastgelegd in een intentieverklaring en specifieke afsprakenkaders. Er wordt akte genomen van de aanbeveling dat de aangekondigde rationalisering van het landschap van de onbevaarbare waterlopen mogelijkheden biedt inzake vereenvoudiging van de CIW-werking.

1.7. Verbeter de link tussen planning, financiering en uitvoering

De Raden herinneren verder aan de aanbeveling om de link te versterken tussen planning, financiering en uitvoering, door op grondig afgewogen wijze de cruciale delen van de stroomgebiedbeheerplannen bindend te verklaren, zodat er een sturing vanuit kan gaan. In die context kan de mate waarin onderdelen van de derde stroomgebiedbeheerplannen effectief ook bindend worden verklaard, aanzien worden als een indicatie van het succes van de werking.

Antwoord:

Op dit ogenblik worden de derde stroomgebiedbeheerplannen onderworpen aan een openbaar onderzoek. De afweging om onderdelen van de plannen al dan niet bindend te laten verklaren overeenkomstig artikel 1.6.2.4 van het gecoördineerd decreet Integraal Waterbeleid, zal gebeuren in het kader van de voorbereiding van de definitieve ontwerpen, na afloop van het openbaar onderzoek.

1.8. Verbeter de gebiedsgerichte werking

De aanpassing van de werking van de CIW zal in eerste lijn zichtbaar zijn op het Vlaamse beleidsniveau. De Raden vragen daarom ook bijzondere aandacht voor de versterking en verbetering van de gebiedsgerichte realisatie van de beleidsdoelen, en voor de gebiedsgerichte selectie van kosteneffectieve acties en maatregelen, zoals aangekondigd in de waterbeleidsnota. De Raden herhalen hun steun voor deze aanpak en herinneren aan hun eerder geformuleerde aandachtspunten inzake betrokkenheid, een aangepaste governance met meer ruimte voor bottom up beleid, het creëren van tussenruimtes, efficiëntie door integratie en coördinatie, neutraliteit, slagkracht in mensen en middelen en tenslotte de financiering.

Antwoord:

In het kader van de vernieuwing van de CIW-werking worden de mogelijkheden voor een versterking van de gebiedsgerichte werking water verkend, wordt de governance geëvalueerd en wordt nagegaan of wetgevende initiatieven nodig zijn ter optimalisatie.

1.9. Evaluatie

De Raden vragen om een bepaling toe te voegen waardoor de aangekondigde verbeteringen aan de structuur en werking ook daadwerkelijk geëvalueerd worden. De Raden suggereren om deze evaluatie te starten eind 2022, op het moment dat het nieuwe stroomgebiedbeheerplan een jaar van kracht is.

Antwoord:

Het is niet nodig om hiervoor een bepaling toe te voegen. Elke organisatie moet op gezette tijdstippen haar werking evalueren en indien nodig bijsturen. De CIW heeft in het verleden haar werking reeds meermaals geëvalueerd en zal dit ook in de toekomst blijven doen.

B.2. Bespreking van het advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State

De afdeling Wetgeving van de Raad van State vraagt om in de rubriek "Rechtsgrond" meer specifiek te verwijzen naar artikel 1.5.2.2, §§2 en 3, van het decreet van 18 juli 2003. Dit werd in het ontwerpbesluit aangepast.

Vervolgens wordt aanbevolen om in het belang van de transparantie van de regelgeving een voldoende nauwkeurige omschrijving van "VLINTER" op te nemen. In artikel 2 werd naar aanleiding van deze aanbeveling aan punt 15 van het ontworpen artikel 7, § 1, tweede lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 september 2005, een omschrijving van "Vlinter" toegevoegd, die luidt als volgt: "de feitelijke vereniging die optreedt als koepel voor het samenwerkingsverband van de twaalf Vlaamse intergemeentelijke verenigingen voor streekontwikkeling en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG);".

Tenslotte werd naar aanleiding van het advies zowel in de inleidende zin van artikel 2 van het ontwerpbesluit als in het laatste punt van het ontworpen artikel 7, § 1, tweede lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 september 2005, het cijfer "15" hernummerd tot "16".

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Voor de algemene toelichting wordt verwezen naar de nota bij de eerste principiële goedkeuring (VR 2020 1707 DOC. 0891/2BIS)

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor de toelichting bij de artikelen wordt verwezen naar de nota bij de eerste principiële goedkeuring, behalve wat artikel 2 betreft. De toelichting bij dit artikel werd gewijzigd in reactie op het gezamenlijke advies van de adviesraden.

ARTIKEL 2

In de vernieuwde werking wil de CIW een meer gecoördineerde aanpak bewerkstellingen zowel van het waterbeleid en -beheer, als van de waterketen, de types watergebruik en -functies. Daarvoor moet de samenstelling van de CIW uitgebreid worden met nieuwe leden betrokken bij het integraal waterbeleid.

Het gaat met name om een bijkomende vertegenwoordiger van de waterketenbeheerders, namelijk de n.v. Aquafin. De overige waterketenbeheerders worden reeds vertegenwoordigd via Aquaflanders.

Gelet op de impact van het mestbeleid op de oppervlaktewater- en grondwaterkwaliteit, en een integraal waterbeleid dus ook een interactie met het mestbeleid noodzaakt, en gelet op de bevoegdheden van VLM inzake inrichting van open ruimte en de interactie met de gebiedsgerichte werking voor water, is het nodig om ook een vertegenwoordiger van VLM in de schoot van de CIW op te nemen.

Wat de bevaarbare waterlopen en het kustwater (met inbegrip van de toegang tot de havens) betreft, is een uitbreiding met een vertegenwoordiger van het Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust gepast.

Gelet op het belang van groenblauwe dooradering om de doelstellingen van het integraal waterbeleid lokaal te kunnen realiseren, is het wenselijk om een vertegenwoordiger van VLINTER (het

////////////////////////////////////

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Voor de impact op het personeel van de lokale en provinciale besturen wordt verwezen naar de nota aan de Vlaamse Regering bij de eerste principiële goedkeuring op 17 juli 2020.

4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar definitieve goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 september 2005 betreffende de geografische indeling van watersystemen en de organisatie van het integraal waterbeleid in uitvoering van Titel I van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wat de samenstelling en de opdrachten van de CIW betreft,
2. de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten het voormelde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR